

KONVENCIJA (br. 139) O PROFESIONALNOM RAKU, iz 1974.

Član 1

1. Svaka Članica koja ratifikuje ovu Konvenciju određivaće i svremena na veme kancerogene supstance i agense kojima će profesionalno izlaganje biti zabranjeno ili će podlegati odobrenju ili kontroli, kao i one na koje će se druge odredbe ove konvencije primenjivati.
2. Izuzeća od zabrane mogu se dozvoliti samo izdavanjem odobrenja i kojem će se, u svakom pojedinom slučaju, precizirati uslovi koji treba da budu ispunjeni,
3. Pri određivanju supstanci i agenasa, daglasno stavu 1. ovog člana, treba voditi računa o nanovijim informacijama sadržanim u kodeksima prakse ili priručnicima koje Međunarodni biro rada može izrediti, kao i u informacijama drugih nadležnih organa.

Član 2.

1. Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju uložiće sve napore da se kancerogene supstance i agensi, kojima radnici mogu biti izloženi u toku svog rada, zamene nekancerogenim supstancama i agensima ili manje štetnim supstancama ili agensima. Pri izboru supstituta za supstance ili agense treba voditi računa o njihovim kancerogenim, toksičnim i drugim svojstvima.
2. Broj radnika izloženih kancerogenim supstancama ili agensima i trajanje i stepen tog izlaganja treba da budu svedeni na minimum koji obezbeđuje sigurnost.

Član 3.

Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju propisuje mere koje će se preduzimati za zaštitu radnika od opasnosti izlaganja kancerogenim supstancama ili agensima i obezbeđuje uvođenje odgovarajućeg sistema evidencije.

Član 4.

Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju preduzima mere da radnici koji su izloženi ili postoje izgledi da budu izloženi kancerogenim supstancama ili agensima dobiju sve raspoložive informacije o opasnostima u vezi s tim i o merama koje treba preduzeti.

Član 5.

Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju preduzima mere da obezbedi radnicima lekarske preglede ili biološke ili druge testove ili ispitivanja za vreme trajanja zaposlenja ili posle toga, koji su potrebni da bi se ocenilo njihovo izlaganje i kontrolisalo njihovo zdravstveno stanje u pogledu profesionalnih rizika.

Član 6.

Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju:

- (a) preduzima, putem zakona ili propisa ili na drugi način koji je u skladu s nacionalnom praksom i uslovima i u saradnji sa najreprezentativnijim zainteresovanim organizacijama poslodavaca i radnika, mere koje mogu biti potrebne za sprovođenje odredaba ove konvencije u delo;
- (b) određuje, u skladu s nacionalnom praksom, lica, odnosno organe koji su odgovorni za poštovanje odredaba ove konvencije;
- (c) obavezuje se da obezbedi odgovarajuće inspekcijske službe radi

nadzora nad primenom ove konvencije, ili da se uveri da je odgovarajuća inspekcija izvršena.

Član 7.

Saopštenja o formalnim ratifikacijama ove konvencije dostavljaju se generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada radi registracije.

Član 8.

1. Ova konvencija obavezuje samo one članice Međunarodne organizacije rada čije je saopštenje o ratifikaciji registrovao generalni direktor.
2. Konvencija stupa na snagu 12 meseci od dana kad je generalni direktor registrovao saopštenje dve članice o ratifikaciji.
3. Posle toga, ova konvencija stupa na snagu za svaku članicu 12 meseci od dana registrovanja njenog saopštenja o ratifikaciji.

Član 9.

1. Članica koja je ratifikovala ovu konvenciju može je otkazati po isteku perioda od deset godina, računajući od datuma kad je Konvencija prvi put stupila na snagu, upućivanjem saopštenja generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada radi registracije. Otkaz stupa na snagu po isteku jedne godine od njegove registracije.
2. Svaka članica koja ratifikuje ovu konvenciju i koja u toku godine koja dolazi po isteku desetogodišnjeg perioda pomenutog u stavu 1. ovog člana ne iskoristi pravo otkaza predviđeno u ovom članu, podležu obavezama Konvencije i u sledećem periodu od deset godina, a posle toga može otkazati ovu konvenciju po isteku svakog desetogodišnjeg perioda, pod uslovima predviđenim u ovom članu.

Član 10.

1. Generalni direktor Međunarodnog biroa rada obaveštava sve članice Međunarodne organizacije rada o svom registrovanom saopštenju o ratifikaciji i otkazu koje mu dostave članice Organizacije.
2. Generalni direktor skreće pažnju članicama Organizacije na datum stupanja Konvencije na snagu, prilikom obaveštavanja članica Organizacije o registrovanju saopštenja o drugoj ratifikaciji, koje se njemu dostavlja.

Član 11.

Generalni direktor Međunarodnog biroa rada dostavlja generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija radi registracije, shodno članu 102. Povelje Ujedinjenih nacija, potpune podatke o svim ratifikacijama i otkazima koje je on registrovao, u skladu sa odredbama prethodnih članova ove Konvencije.

Član 12.

Kad bude smatrao da je potrebno, Administrativni savet Međunarodnog biroa rada podnosi Generalnoj konferenciji izveštaj o primeni ove konvencije i razmatra da li je poželjno stavljanje na dnevni red Konferencije pitanja njene potpune ili delimične revizije.

Član 13.

1. Ako Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se ova konvencija revidira u celini ili delimično, tada će, osim ako nova konvencija drukčije ne predviđa:

(a) ratifikacija nove revidirane konvencije od strane jedne članice povlačiti ipso jure neposredan otkaz ove konvencije, bez obzira na odredbe člana 9. ove konvencije, ako i kad nova revidirana konvencija stupi na snagu;

(b) na dan stupanja nove revidirane konvencije na snagu, ova konvencija prestaje da bude otvorena za ratifikaciju od strane članica.

2. Ova konvencija u svakom slučaju ostaje na snazi u svom sadašnjem obliku i po svom sadašnjem značenju za one članice koje su je ratifikovale, a nisu ratifikovale revidiranu konvenciju.

Član 14.

Tekstovi ove konvencije na engleskom i francuskom jeziku su jednako merodavni. Gore izneto predstavlja verodostojan tekst Konvencije koju je Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada propisno usvojila na svom 59. zasjedanju, održanom u Ženevi i zaključenom 25. juna 1974. godine.